

**ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ**

Кафедра гуманітарних дисциплін та соціальної роботи

Гуманітарні аспекти формування особистості

Матеріали
VII Всеукраїнської наукової Інтернет-конференції
від 29 травня 2019 р.

Львів – 2019

УДК 316.4.05: 009. 37.032

Г 93

“Гуманітарні аспекти формування особистості”

(V ;2019 ; Львів)

Матеріали VII Всеукраїнської наукової Інтернет-конференції “Гуманітарні аспекти формування особистості”, 29 травня 2019 р.; [за заг. ред.: Нагірняка М.Я.]. – Львів : ЛДУ БЖД, 2019. – 151 с.

Рецензенти:

Кашуба М.В.,	доктор філософських наук, професор
Сухий О.М.,	доктор історичних наук, професор
Шуневич Б.І.,	доктор педагогічних наук, професор

Відповідальний редактор: Нагірняк М.Я., кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри гуманітарних дисциплін та соціальної роботи Львівського державного університету безпеки життєдіяльності.

До збірника увійшли статті, підготовлені учасниками VII Всеукраїнської наукової Інтернет-конференції “Гуманітарні аспекти формування особистості”. Розглянуто дискусійні питання з проблем викладання гуманітарних наук у навчальних закладах технічного спрямування, методологічні засади діяльності науково-педагогічних працівників на сучасному етапі розвитку суспільства, проаналізовано їх вплив на становлення світоглядних позицій молоді людини, висвітлено мовний, психологічний, педагогічний, правовий, політичний, екологічний, етичний та естетичний аспекти підготовки фахівця ризиконебезпечних професій, досліджено роль християнської церкви у формуванні особистості.

Подано матеріали, які пропонуються читачеві та сприятимуть створенню умов для формування складових професійної компетентності і дадуть змогу формувати адекватну модель діяльності майбутнього спеціаліста

Для науковців викладачів, аспірантів, студентів, а також усіх, хто цікавиться теоретичними та практичними проблемами гуманітарної сфери в Україні та світі.

Тексти надруковано в авторській редакції. За точність наведених фактів і даних відповідальність несуть автори опублікованих статей.

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Навчально-наукового інституту психології та соціального захисту
Львівського державного університету безпеки життєдіяльності
(Протокол № від « » травня 2019 р.)*

© Львівський державний університет безпеки життєдіяльності, 2019

© Кафедра гуманітарних дисциплін та соціальної роботи, 2019

© Нагірняк М.Я. 2019

Список використаних джерел:

1. Бодров В.А. Информационный стресс: Учебное пособие для вузов. - М.: ПЕРСЭ, 2000. - С.104-105.
2. Занковский А.Н. Организационная психология: Учебное пособие для вузов по специальности «Организационная психология». - 2-е изд. - М.: Флинта: МПСИ, 2002. - 648 с.
3. Зайчикова Т. В. Профілактика та подолання стресів як умова підтримки психологічного здоров'я працівників організацій / Т. В. Зайчикова // Вісник НТУУ «КПІ». Філософія. Психологія. Педагогіка: збірник наукових праць. - 2008. - № 3 (24). - С. 135-137.
4. Самоукина Н.В. Карьера без стресса. - СПб, 2003. - 256 с.
5. Щербатых Ю.В. Психология стресса и методы коррекции. - СПб.: Питер, 2008. - 256 с.

УДК 36.1400

*Оксана ТРУСЕВИЧ*Львівський державний університет
безпеки життєдіяльності**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПІДГОТОВКИ
ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ, ЯК «ФАХІВЦІВ
СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ»**

Нові вимоги, поставлені сьогодні перед вищою школою, визначають перспективні напрямки професійної підготовки фахівців освітньої галузі, серед яких передбачається гармонійне поєднання високого рівня їх професіоналізму, наукового світогляду й особистісних якостей. Проаналізуємо сучасний стан і тенденції професійної підготовки майбутніх педагогічних фахівців. Серед проблем професійної підготовки таких фахівців виокремлено: нездатність чи небажання педагогів допомагати адаптуватися студентам до умов сучасного життя; недосконалість системи професійної підготовки майбутніх педагогічних працівників.

Проблеми професійної підготовки педагогів і соціальних працівників знайшли відображення в роботах вітчизняних і зарубіжних учених [1-12]: Л. Міщик, І. Зверевої, А. Капської, Н. Кривоконь, В. Поліщук, І. Цимбал, Н. Максимової, С. Харченка, Л. Ваховського, І. Зимня, М. Єфремова, Б. Шапиро, В. Бочарова, А. Соловйов, Д. Павленок, М. Богуславський, Г. Корнетов, Л.Тюптя та ін.

У даній статті розглядається проблема підготовки фахівців педагогічної сфери, як фахівців соціального спрямування. У [10] піднято проблему про вплив викладача на процес адаптації та самореалізації студента у вищому навчальному закладі. На думку автора, викладач виступає в ролі соціального працівника, адже виконує одне із найголовніших завдань соціальної роботи в процесі становлення студента як повноцінної особистості, що самореалізується у сучасному світі - це надання допомоги у здійсненні успішної соціалізації людям, що мають утруднену соціалізацію, що заважає їм самореалізації.

У продовження розвитку даної проблематики, розглянемо питання підготовки педагогічних працівників, не лише як вузькопрофесійних педагогів конкретної спеціалізації, але й як фахівців соціальної сфери у тому числі. Розглянемо питання про «соціальну роботу та її функції», «фахівця соціальної сфери» та переконаємося, що педагогічний працівник повинен виступати і як соціальний працівник, щоб при підготовці вчителів та викладачів цілеспрямовано готували їх у цьому напрямку. Функції соціальної роботи [1-3; 5; 6; 8; 11; 12] наступні:

– соціально-діагностична, тобто вивчення особливостей групи, прошарку, особи, ступеня і спрямованості на них мікро- та макрофакторів середовища; диференційовані, індивідуалізовані і точно визначені проблеми клієнтів для організації надання допомоги, підтримки, захисту; вивчення, аналіз та оцінювання об'єктів соціальної роботи (індивідів, сімей, груп);

– прогностична: передбачення розвитку подій, процесів, програмування, прогнозування впливу на об'єкти соціальної роботи всіх соціальних інститутів суспільства, моделювання соціальної поведінки цих об'єктів; визначення цілей та способів втручання соціального працівника у проблеми клієнта; прогнозування, програмування, проектування процесів розв'язання проблем клієнтів з метою надання кваліфікованої допомоги;

– соціально-комунікативна: встановлення контактів з тими, хто потребує допомоги і підтримки, організація обміну інформацією, сприяння включенню різних інститутів суспільства в діяльність соціальних служб, допомога у сирійнятті та розумінні іншої людини; формування стратегії і тактики співробітництва соціального працівника з клієнтами;

– правозахисна, тобто використання законів і правових актів, спрямованих на надання допомоги, підтримка і захист населення, яке проживає в країні і за її межами; використання правових норм для захисту прав та інтересів клієнтів;

– превентивна, тобто передбачення і приведення в дію соціально-правових, юридичних, психологічних, соціально-медичних, педагогічних та інших механізмів попередження і подолання негативних явищ; організація соціально-терапевтичної, соціально-побутової, психолого-педагогічної, медичної, юридичної та іншої допомоги; забезпечення захисту прав сім'ї, жінок, підлітків, дітей, молоді; запобігання виникненню можливих життєвих проблем у окремих індивідів; збереження, підтримка і захист нормального рівня життя і здоров'я людей,

– психотерапевтична, тобто організація консультування різного виду, коригування міжособистісних стосунків, допомога в соціальній реабілітації всім, хто потребує допомоги, сприяння соціальній адаптації особи,

– соціально-педагогічна: виявлення інтересів і потреб людей у різних видах діяльності (виховній, навчальній, освітній, культурно-дозвільневій, спортивно-оздоровчій діяльності, технічній, художній творчості, туризмі), залучення до роботи різних установ, організацій, громадськості, творчих та інших спілок, спеціалістів, тренерів, організаторів культурно-дозвільневої, туристично-краєзнавчої роботи, сприяння соціалізації особистості;

– соціально-економічна: сприяння і надання необхідної допомоги та підтримки різним категоріям;

– контроль-наглядова: здійснення контролю за виконанням прийнятих рішень, за цільовим використанням коштів, передбачених для надання адресної соціальної допомоги, проведення перевірок надання соціальної допомоги, для участі в яких залучаються відповідні спеціалісти;

– організаційно-управлінська, тобто сприяння організації соціальних служб на підприємствах, в організаціях, за місцем проживання, залучення до роботи громадськості, спрямовування діяльності соціальних служб на надання різних видів допомоги і соціальних послуг населенню;

– реклам-но-пропагандистська: організація реклами соціальних послуг, пропаганда та поширення ідей соціального захисту людини, забезпечення клієнтів необхідною інформацією у зрозумілій і доступній для них формі, надання багатоваріантних порад і пропозицій;

– соціально-медична: організація роботи з формування здорового способу життя, допомога в оволодінні основами надання першої медичної допомоги, культури харчування, санітарно-гігієнічними нормами; організація роботи з планування сім'ї, формування відповідального ставлення до репродуктивної і сексуальної поведінки, сприяння у підготовці молоді до сімейного життя, сприяння формуванню здорового способу життя, головні складові

якого – організація медико-соціального захисту населення, наукове обґрунтування і своєчасне вжиття заходів збереження, підтримки і захисту нормального рівня життя і здоров'я людей;

– науково-дослідна: визначення проблем, конкретних тем досліджень; добір, аналіз літературних джерел, досвід; використання наукових методів збирання первинної інформації та її обробки; оформлення результатів досліджень та визначення шляхів впровадження їх у практику;

– освітня: формування зацікавленості працівників у навчанні та підвищенні кваліфікації, створення сприятливих умов для навчання, виявлення індивідуальних потреб працівників у навчанні, розробка проектів планів підготовки та підвищення кваліфікації кадрів, використання інноваційних методів навчання, новітніх технологій; проведення просвітницьких курсів, тренінгів, семінарів для клієнтів соціальних служб з метою підвищення інформованості у різних сферах життя, формування соціальних навичок, життєвої компетенції.

Зрозуміло, що особистість, котра прийшла в новий для себе колектив (вуз, школа, коледж, професійно-технічне училище і т. д.) відчуває себе некомфортно, тому викладач, вчитель має допомогти їй адаптуватися, підтримати її у її самореалізації, виявити сильні сторони та допомогти розвивати потенціал в цьому напрямку. Кожен винепрописаний пункт має виконувати і викладач, як людина, котра допомагає «виходити у світ» школяру чи студенту, тобто допомагає становленню особистості, як повноправного члена суспільства. При підготовці педагогічних працівників треба звернути увагу на соціальний напрямок підготовки, адже напрямками соціальної роботи є: соціальний захист, соціальна підтримка, соціальна допомога, тобто не виключає дій державних, громадських організацій, в тому числі педагогів, спрямованих на забезпечення та

поліпшення умов життєдіяльності особистості чи окремих груп.

Тому при підготовці педагогічних працівників велика увага має бути приділена соціальному напрямку навчання, як майбутніх «соціальних працівників», тобто педагогів, що насамперед будуть допомагати в адаптації, самореалізації своїх підопічних, бо впевнена у собі особистість – це не лише висококваліфікований спеціаліст, багатогранна особистість, але й майбутнє держави, яка є осередком для таких громадян.

Список використаних джерел

1. Вайнола Р. Х. Особистісний розвиток майбутнього соціального педагога в процесі професійної підготовки : [монографія] / Р. Х. Вайнола ; за ред. С. О. Сисоєвої. – Запоріжжя : Хортицький навчально-реабілітаційний багатопрофільний центр, 2008. – 460 с.
2. Горілий А.Г. Історія соціальної роботи. Навчальний посібник. Тернопіль «Видавництво Астон». 2004. – 174 с.
3. Зверева І.Д. Соціальна робота в Україні. Навчальний посібник. – К. Центр навч. літер. – 2004. – 256 с.
4. Луговий В. Конденгуальні засади розроблення національної рамки кваліфікацій / В. Луговий // Вища школа. – 2010. – № 9. – С. 15–24.
5. Лукашевич М.П., Мигович І.І. Теорія і методи соціальної роботи. К. МАУП. – 2003. – 168с.
6. Практикум з соціальної роботи: Навчально – методичний посібник // Укл. Шевчук О.М. – Умань: ФОП Жовтий. – 2016. – 100 с.
7. Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні : Закон України № 3715-VI від 08 вересня 2011 року [Електронний ресурс] // Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3715-17>.
8. Семігіна Т.В., Мигович І.І. Теорії і методи соціальної роботи. К. – Аспект видав. – 2005. – 328 с.
9. Соціальна робота: В 3 ч. – К.: Вид. дім "Киево-Могилянська академія", 2004. – Ч. 2: Основи соціальної роботи / А.М. Бойко, Н.Б. Бондаренко, С.С. Гавришкова та ін.; За ред. Т.В. Семігіної, І.М. Григи. – С. 120–123.
10. Турецька О.М., Гамбара Т.В. Сучасний викладач, як «соціальний працівник» в процесі соціальної адаптації, самореалізації студента. // Матеріали VII міжнародної науково-практичної конференції

“Соціальна робота: становлення, перспективи, розвиток” - Л. 24-25 травня 2018. – С 371-374.

11. Тюття Л.Т., Іванова І.Б. Соціальна робота: теорія і практика. К. ВМУРОЛ «Україна». - 2004.- 408 с.
12. Фурман А.В., Підгурська М. Історія соціальної роботи. Навчальний посібник. Тернопіль ТНЕУ. – 2014. – 174 с.

УДК 539.129

Лідія ЯРИЦЬКА

Валентина БАЛИЦЬКА

Львівський державний університет
безпеки життєдіяльності

ПРОБЛЕМА РАДІОАКТИВНИХ ВІДХОДІВ У СУЧАСНОМУ СВІТІ

Радіоактивні відходи – це відходи, які містять радіоактивні хімічні елементи, що не мають практичної цінності. Радіоактивні відходи (РВ) є продуктами ядерних процесів. Найбільше РВ утворюється в процесі експлуатації атомних електростанцій, регенерації ядерного палива з відпрацьованих тепловидільних елементів, а також використання різних джерел радіоактивних випромінювань у науці, техніці та медицині.

Основними виробниками радіоактивних відходів в Україні є атомні електростанції, підприємства з видобування та переробки уранової руди, наукові центри, підприємства та організації, що використовують радіоактивні речовини або джерела іонізуючого випромінювання. Частка РВ, що утворилася внаслідок аварії на Чорнобильській атомній електростанції (ЧАЕС) сягає 95% всіх радіоактивних відходів в Україні. Радіоактивні відходи, що утворюються в процесі експлуатації АЕС, становлять значну частину всіх РВ. Переважна частина радіоактивних речовин, що утворюються в результаті роботи реакторів, залишається у паливі.

Логвиненко В. Етнічна толерантність в соціальній роботі.....	113
Лоза А. Особистісна готовність та орієнтири студентської молоді щодо підприємницької діяльності.....	118
Мачинська Н. Стрес у професійній діяльності керівника.....	124
Трусевич О. Актуальні проблеми підготовки педагогічних працівників, як «фахівців соціальної сфери».....	130
Ярицька Л., Балицька В. Проблема радіоактивних відходів у сучасному світі.....	136
Відомості про авторів.....	145